

TAIVALKOSKEN KUNTA

ARVIOINTIKERTOMUS

2021

TAIVALKOSKI
Tuhansien tarinoiden pitäjä

Sisällysluettelo

Puheenjohtajan katsaus.....	2
Tarkastuslautakunta.....	3
Strategiset tavoitteet	5
Talous	8
Arviointi toimialoittain	10
Kunnanhallitus	10
Sosiaali- ja terveyslautakunta	12
Sivistyslautakunta	14
Tekninen lautakunta	16
Tytäryhteisöt.....	18
Kiinteistö Oy Siikataival.....	18
Kiinteistö Oy Koillismaakeskus.....	18
Taivalkosken Kyläverkot Oy	19
Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit.....	19
Yhteenveto arvioinnin havainnoista	21
Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle.....	22

Puheenjohtajan katsaus

Vuosi 2021 oli toinen koronavuosi. Korona alkoi kuitenkin helpottaa loppuvuodesta, joskin tartuntoja oli runsaasti. Päätöksenteossa päästiin kuitenkin kokousten pidossa paikan päälle, vähentämään kokouksien pitoa etäyhteyksin. Yhteishenki päätöksen teossa on ollut keskustelevaa ja rakentavaa.

Asukasluku on pysynyt kutakuinkin samana edelliseen vuoteen verrattuna, ja mikä parasta, työttömyysluku laskenut keskimäärin parilla prosentilla, joka tuo myös kunnan talouteen verotuloja. Sairaspoissaolopäivät ovat tippuneet yli 2000 poissaolopäivää, eli tässäkin asiassa ollaan menossa hyvään suuntaan.

Lääkärutilanne on ollut kunnassamme hyvällä mallilla ja aikoja palveluihin on ollut hyvin, kuitenkin jonotusaika pitkittyi kesän jälkeen. Osasyynä soteuudistus. Korona on kuormittanut henkilökuntaa. Tekninen toimi löysi hyvin oman talousarvion sisältä varoja muuttuviin menoihin. Huolestuneena seurasin tilannetta vesi-lämpöputkistojen osalta, kun viime kesänä näytti, että vuotoja ilmenee tämän tästä. Tilanne kuitenkin rauhoittui loppuvuodesta.

Taloudenpidon raportointiin kaipaisin tarkkuutta, tulevan talousarvion laadinnan yhteydessä on ollut useamman vuoden vaatimuksia veroprosentin korottamisesta. Ennustettiin alijäämää tulevaksi, ja kuitenkin tuli pari miljoonaa ylijäämää. Talousarviota laadittaessa on hyvä tietää nykyhetki tarkasti.

Lautakuntatyö uudella tarkastuslautakunnalla on alkanut hyvin, jota se oli myös edellisellä lautakunnallakin.

Pasi Kivimäki

Tarkastuslautakunta

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Kuntalain (410/2015) 121 § mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.1.2021 – 31.5.2021.

Jäsen

Hannu Ervasti pj.
Pasi Kivimäki
Anna Jurmu
Tuula Pyttynen
Turo Vääräniemi

Henkilökohtainen varajäsen

Jenni Keränen
Pekka Savolainen
Osmo Buller
Sanna Lämsä
Matti A. Tyni

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.8.2021 – 31.12.2021

<u>Jäsen</u>	<u>Henkilökohtainen varajäsen</u>
Pasi Kivimäki pj.	Pentti Haukivaara
Vesa Turpeinen	Maaret Ihme
Osmo Buller	Urpo Kortetjärvi
Tuula Pyttynen	Kati Koskikangas
Outi Tiihonen	Ossi V. Tyni

Kunnan tilintarkastusyhteisö ajalla 1.1.2021 – 31.5.2021 on ollut BDO Auditor Oy, ja vastuullisena tilintarkastajana on toiminut HT, JHT Rauno Lohi. Ajalla 1.6.2021 – 31.12.2021 tilintarkastusyhteisönä on toiminut Oy KPMG Ab, ja vastuullisena tilintarkastajana KHT, JHT Juha Väärälä. Tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (*tilivelvollinen*) myöntää vastuuvapaus. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on viedä valtuustolle ehdotus tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Tarkastuslautakunta on työskennellyt vuoden 2021 työohjelman pohjalta. Lautakunta on tutustunut hallintokuntien ja palvelualueiden toimintaan, kuullut johtavia viranhaltijoita ja asiantuntijoita sekä perehtynyt toimielinten pöytäkirjoihin. Vuoden 2021 aikana tarkastuslautakunta on myös kilpailuttanut tilintarkastusyhteisön valinnan ja hoitanut sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden. Tarkastuslautakunta arvioi vuoden 2021 talousarviossa ja kuntastrategiassa asetettujen valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista saatujen selvitysten, vuoden 2021 toimintakertomuksen sekä muun aineiston perusteella.

Strategiset tavoitteet

Kuntastrategia ja painopistealueet

Kuntastrategia määrittää kunnan toiminnan ja talouden tavoitteet. Sen tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Valtuusto ohjaa kuntastrategian toteuttamista talousarviossa asettamallaan sitovilla tavoitteilla. Vuoden 2021 talousarviossa kuntastrategian kehittämisen keskeiset paino-alueet ovat:

Hyvinvoinnin edistäminen

Taivalkosken kunta ylläpitää ja edistää toimia, joilla lisätään kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja sosiaalista osallisuutta sekä terveyttä ja toimintakykyä. Tavoitteena on, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen otetaan huomioon kaikissa päätöksissä ja toimissa.

Elinympäristön ja elinvoiman kehittäminen

Yritystoiminnan aloittamisen tukeminen ja tarvittavan infran tarjoaminen. Elinvoimapolitiittisista investoinneista huolehtiminen. Elinvoimaan vaikuttavat tekijät huomioidaan kunnan toiminnassa.

Talous- ja omistajapolitiikka

Kuntakonsernin talous on tasapainossa ja omaisuutta hallinnoidaan suunnitelmallisesti. Kiinteistöstrategia luodaan vuoden 2021 aikana.

Henkilöstöpolitiikka

Henkilöstöpolitiikka seuraa aikaa. Henkilöstöpolitiikassa varaudumme ulkomaalaistyövoiman vastaanottamiseen.

Palveluiden järjestäminen ja palvelutavoitteet

Palvelut tuotetaan asiakaskeskeisesti kunnan omana työnä, kuntayhteistyöllä tai ostopalveluna. Kunnan palveluiden tuotantomarkkinat avataan kilpailulle siten, että se on läpinäkyvää, ja hyödynnetään yksityistä ja kolmatta sektoria.

Osallisuus

Tavoitteena on olla yhteisöllisempi kunta, jossa toisista välitetään. Kunnan hyvinvointityöryhmään pyritään jatkossa ottamaan mukaan edustajia myös kuntaorganisaation ulkopuolelta. Toiminnassa kehitetään sähköistä palautejärjestelmää ja nuoret halutaan mukaan vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin.

Talousarvion sitovien tavoitteiden toteutumista on arvioitu värikoodein:

- tavoite on saavutettu (vihreä)
- tavoite on osittain saavutettu (keltainen)
- tavoitetta ei ole saavutettu (punainen)
- tavoitetta ei voitu arvioida (valkea)

STRATEGIAN PAINOPISTE	TALOUSARVION 2021 SITOVA TAVOITE	ARVIO	KOMMENTTI
HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN	Hyvinvointikertomuksen mukainen toiminta	●	Uusi hyvinvointikertomus ja -suunnitelma laadittu ja hyväksytty.
	Ennaltaehkäisevät kuntapalvelut	●	Kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia tukevaa toimintaa, lasten ja nuorten HV-suunnitelma
	Nuorten syrjäytymisen vähentäminen	●	Nuorten aktivointi, peruskoululaiset saavat päättötodistukset, etsivä nuorisotyöntekijä.
	Liikkuva ja urheiluva Taivalkoski	●	Laaditaan liikuntapaikkojen käyttöstrategia.
ELINYMPÄRISTÖN JA ELINVOIMAN KEHITTÄMINEN	Etätyön kehittäminen	●	Etätyön sopimus ja käyttöönotto.
TALOUS- JA OMISTAJAPOLITIIKKA	Kuntakonsernin talous on tasapainossa. Taivalkosken kunnan kiinteistöstrategia	● ●	Vuosikate kattaa poistot. Lainamäärä/asukas on alle valtakunnan keskiarvon. Kiinteistöstrategia tekeillä.
HENKILÖSTÖPOLITIIKKA	Osaava ja motivoitunut henkilöstö	● ●	Onnistuneet rekrytoinnit. Oppisopimuskoulutukset, palvelustrategian päivittäminen, henkilöstön osaamis- ja taitokartoitukset käynnistetään.
PALVELUIDEN JÄRJESTÄMINEN JA PALVELUTAVOITTEET	Hyvät kuntapalvelut Taivalkoski on Koillismaan kulttuuriveturi Kilpailukykyinen ja houkutteleva lukio	●	Verkkosivujen uudistus, sähköisiä palveluita ja lomakkeita otettu käyttöön, laadukkaat ja monipuoliset kulttuuripalvelut, lukion opetus säilytetään korkeatasoisena.
OSALLISUUS: KUNTALAISTEN OSALLISTUMISMAHDOLLISUUKSIEN KEHITTÄMINEN	Yhteisöllisyyden kehittäminen	●	Koordinaatiotoiminta, tapahtumien järjestäminen ja järjestämisen tukeminen jäänyt vähäiseksi mm. koronarajoitusten vuoksi.

Tarkastuslautakunnan johtopäätöksiä:

Kokonaisuutena strategisten tavoitteiden toteuttamisessa on onnistuttu varsin tyydyttävästi vaikeista ulkoisista olosuhteista, mm. koronasta, huolimatta. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että vuonna 2017 hyväksytty kuntastrategia tähtäsi vuoteen 2021 ja että myös vuonna 2015 hyväksytyn elinvoimaohjelman tavoitevuosi oli 2021. Molemmat tulee näin ollen uudistaa ja päivittää pikaisesti. Valmistelutyössä tulee kuulla ja ottaa mahdollisimman hyvin huomioon kuntalaisten ja yrityselämän toiveita ja mielipiteitä.

Talous

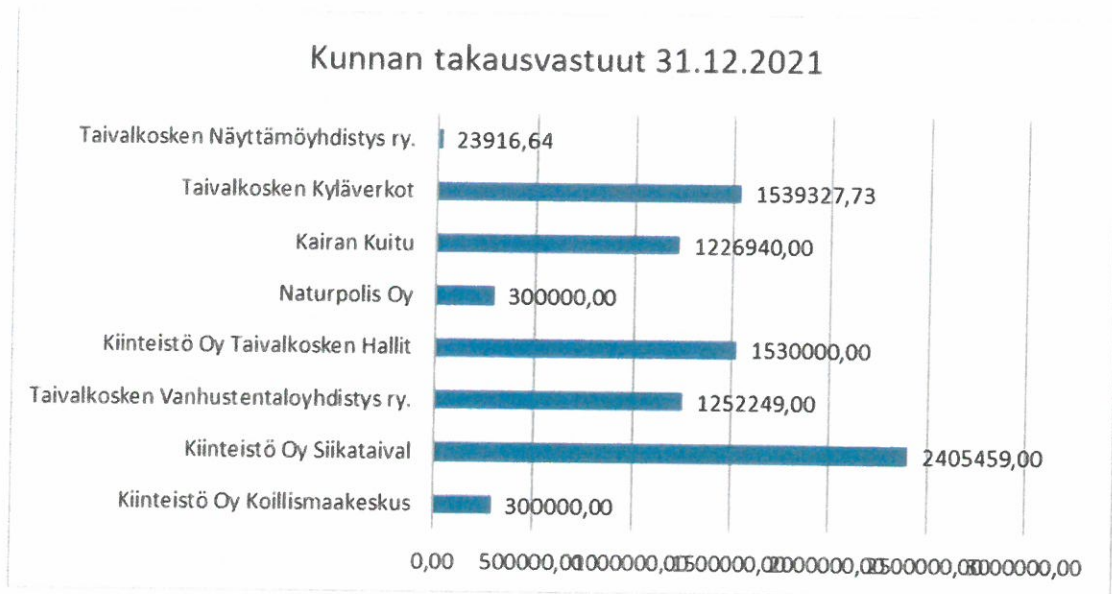
Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 18.12.2020 talousarvion vuodelle 2021 sekä taloussuunnitelman vuosille 2022-2023. Valtuusto on hyväksynyt lisämäärärahamuutoksia vuodelle 2021 yhteensä 912522 euroa. Lisämäärärahaa on myönnetty työyhteisötoimikunnalle 49522 €, tekniselle lautakunnalle 13000 € ja sosiaali- ja terveyslautakunnalle 850000 €.

Taivalkosken kunnan 2021 tilikauden tulos oli 2,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tulokseen vaikuttivat valtiolta saadut koronatuot, myös verotulot toteutuivat talousarviossa ennakoitua suurempina. Kunnan lainamäärä per asukas oli 1739 €, mikä on alle valtakunnan keskiarvon. Tavoite, että kunnan vuosikate kattaa poistot, toteutui. Toimintatuottojen toteutuma on 1,5 M € arvioitua pienempi. Poistot ovat toteutuneet talousarviota pienempänä, koska suurimmat investointikohteet uusi paloasema ja alakoulun 3. vaiheen saneeraus on aktivoitu taseeseen vasta tilikauden lopussa. Henkilöstökulut toteutuivat 0,4 M € arvioitua suurempina. Kunnan takausvastuut olivat yhteensä 8,6 M €.

Talousarviotavoitteiden toteutuminen	Talousarvio	Toteutuma
Valtionosuudet	19,7 M €	19,9 M €
Toimintatuotot	8,7 M €	7,2 M €
Toimintakulut	38,7 M €	36,9 M €
Toimintakate	- 29,9 M €	-29,7 M €
Vuosikate	2,4 M €	3,8 M €
Poistot	2,6 M €	1,7 M €
Investoinnit	4,5 M €	3,3 M €
Lainat	9,3 M €	6,8 M €
Verotulot	12,7 M €	13,5 M €
Henkilöstökulut	16,9 M €	17,3 M €

Taulukko1: vuoden 2021 talousarviotavoitteiden toteutuminen

Kuvio1: kunnan takausvastuut 2021

Tarkastuslautakunnan johtopäätöksiä:

Vuoden 2021 ylijäämä on poikkeuksellisen suuri toisena peräkkäisenä vuotena lisääntyneiden verotulojen ja valtion koronatuesta johtuneen valtionosuuksien kasvun ansiosta. Ylijäämät auttavat varautumista mahdollisiin alijäämiin tulevaisuudessa. Tuleva kehitys onkin hyvin epävarma ja ennakoimaton. Koronatilanne voi taas vaikeutua. Inflaation kiihtyminen ja korkotason nousu eivät voi olla vaikuttamatta kuntatalouteen, minkä lisäksi Ukrainan sodalla ja sen pakottamalla EU:n toimenpiteillä on kielteisiä ja todennäköisesti pitkäaikaisia vaikutuksia. Kunnan taloudenpidossa ja -suunnittelussa on nyt syytä noudattaa tavallista suurempaa varovaisuutta ja pidättyväisyyttä.

Investointeihin liittyvien hankkeiden valmistumisesta on suositeltavaa, että taloushallinto saa tiedon mahdollisimman pian, jotta poistot aloitetaan oikea-aikaisesti.

Arviointi toimialoittain

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä kunnan henkilöstöpolitiikasta, ja huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnanhallitus vastaa keskushallinnon toimialasta, johon kuuluvat yleisjohto, toimikunnat, elinkeinoasiat, maaseutuasiat, joukkoliikenne, Asiointipiste, hallintopalvelut, talouspalvelut, henkilöstöpalvelut ja ICT-palvelut.

Kunnan verkkosivujen uudistus on toteutettu, ja käyttöön on otettu sähköisiä palveluita, ja kunnan palvelutarjonta on näkyvillä kunnan verkkosivuilla. Etätyön sopimus on hyväksytty ja etätyö otettu käyttöön kunnassa. Myös sähköiset kokouskäytännöt ovat lisääntyneet etenkin koronapandemian vuoksi. Kunta on ollut mukana lukuisissa hankkeissa ja yhteistyötä on tehty Naturpolis Oy:n kanssa. Hankkeiden vaikutusta Taivalkosken elinkeinoelämän kannalta tulisi käsitellä toimintakertomuksessa ja arvioida hankkeiden tuloksellisuutta.

Monetra Oulu Oy:n kanssa on ollut tavoitteena tehdä laadun seuranta prosessien ja toimintatapojen kehittämiseen. Vuoden 2021 aikana on otettu käyttöön Nepton työajanseurantasovellus, minkä käyttöönotto ei ole sujunut ongelmitta. Myös palkkojen ja muiden henkilöstökulujen kirjautumisessa oikeille kustannuspaikoille ja toiminnoille on ollut ongelmia.

Henkilöstön määrä vuonna 2021 toteutui talousarviossa määriteltyä suurempana. Henkilöstöä vuonna 2021 oli 401, mikä on 11 henkilöä pienempi kuin edellisenä vuotena. Vakinaisen henkilöstön määrä on pysynyt samana 251.

Vuoden 2021 aikana Taivalkosken kunnan henkilöstölle otettiin käyttöön henkilöstöetuna Eazy-break/E-passi flex liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointietuus. Sairauspoissaolojen määrä vuonna 2021 oli 6325. Edelliseen vuoteen (2020) verrattuna laskua on 36 % eli 2301 kalenteripäivää. Sairauspoissaolojen määrä on 15,8 päivää per henkilö. Sairauspoissaolojen määrästä ei ole esitetty toimialakohtaista kehitystä.

Maaseutupalveluiden toiminta toteutui maaseutuelinkeinoviranomaistehtävien osalta ruokaviraston tukihallinnon ohjeistuksen ja aikataulujen mukaisesti. Maatilatalouden elinkeinotukeen ja tuettuun maksulliseen lomitukseen varattua määrärahaa käytettiin maksullisen lomituksen tukemiseen, maatalouden elinkeinotukeen sekä kalkitustukeen. Maksullisen maatalous-

lomituksen tukipäätöksiä tehtiin 32 kpl ja maatilatalouden elinkeinotukipäätöksiä tehtiin 27 kpl. Taivalkoskelaiset maatilat ovat perhevilmätiloja. Maataloustulo muodostuu pääosiltaan nurmivaltaisesta maidon- ja lihantuotannosta. Sukupolvenvaihdoksia ja tuotantorakennusinvestointeja tarvitaan elinkeinon jatkuvuuden turvaamiseksi.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnalla varmistetaan, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Lautakunnat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta toimialoillaan. Toimialat ovat antaneet toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Maaseutupalveluiden yhteistoiminta-alueen vastuukuntana Kuusamon kaupunki vastaa sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastuuyksiköllä on voimassa hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaus yhteistoiminta-alueen viljelijätukihallinnon osalta ruokavirastolle.

Tarkastuslautakunnan johtopäätöksiä:

Säännöt ja ohjeet suositellaan tarkistettavan, ovatko ajantasaisia, ja tarvittaessa päivittää.

Verkkosivujen uudistus toteutettiin poikkihallinnollisesti, mikä vaati aktiivista työpanosta kaikilta toimialoilta. Verkkosivun uudistustyö osoitti hyvää yhteistyökykyä kaikkien hallintokuntien kesken.

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Koronapandemia ja soteuudistukseen valmistautuminen ovat vaikuttaneet sotepalveluiden toimintaan vuoden 2021 aikana. Koronatilanne on näkynyt hoitotyössä koko toimintavuoden ajan. Terveyspalvelujen henkilöressurssien saatavuus on muuttunut varsinkin sijaisten osalta huomattavasti verrattuna aikaisempaan. Osaavan henkilöstön saatavuus on ollut haasteellista ja koronaohjeistukset ovat tiukentaneet henkilöstön lupaa töihin tulemisesta. Toukokuussa oli kahden viikon sulkurajoitus. Henkilöstön hyvinvointia tukevana uutena mallina on otettu käyttöön työnkierto vuodeosaston ja palveluyksiköitten kesken. Henkilömitoitus oli 0,61 ja tavoite 0,7. Henkilöstön hyvinvoinnin tukemiseen on toimintavuotena panostettu eri keinoin: osastopalaverit, yksilökehityskeskustelut, varhaisen tuen malli, työkierto ja verkkokoulutukset. Osa-aikaistyöllä ja perhevapaan käytöllä on tuettu työssä jaksamista sekä perhe-elämän yhteensovittamista. Lääkäripalvelussa jonotusaika alkuvuodesta oli vastaanotolle 1-3 viikkoa ja kesän jälkeen 3-4 viikkoa. Syynä tähän koronapandemian lisäksi on ollut valmistautuminen sote-uudistukseen, jotka molemmat ovat vieneet myös lääkärien työaika. Erikoislääkäreiden (psykiatri, nuorisopsykiatri, lastenlääkäri, radiologi, päihdelääkäri ja geriatrilääkäri) vastaanotot ovat toteutuneet sovitusti 1-2 kertaa kuukaudessa ja ne on hankittu ostopalveluina.

Kotihoidon, vanhusten palveluasumisen ja tukipalveluiden asukkaille ja heidän läheisilleen on ollut raskasta, kun tapaamiset ja muu sosiaalinen elämä on ollut rajallista.

Neuvolatyössä näkyi koronarokotusten työllistävyys. Äitiys- ja lastenneuvolakäyntejä jouduttiin peruuttamaan ja muuttamaan eri ajankohtaan. Kaikki tavattiin kuitenkin kasvotusten. Uusia taivalkoskelaisia syntyi 32. Kuntaan on muuttanut useita uusia lapsiperheitä.

Sosiaalitoimistossa siirryttiin vuoden alussa uusien asiakkaiden osalta asiakastietojärjestelmään (Kanta-liittyminen). Loppuvuodesta aloitettiin myös vanhojen asiakastietojen siirtäminen Kanta-järjestelmään.

Lastensuojeluasiakkaiden määrä on lisääntynyt huomattavasti.

Ostopalveluina ovat hammashoito (Coronaria), laboratoriopalvelut (NordLab) ja toimintaterapia (Coronaria Terampi Oy).

Kaikille palveluasumisen tarvitsijoille ei ole pystytty tarjoamaan hoitoisuuden mukaista asumista. Palveluasumisen jonossa vuoden lopussa oli 16 henkilöä, joista osa oli kotona.

Erityisryhmien päivätoimintaa ei ole järjestetty korotilanteen vuoksi.

Veteraanipalveluja sai 16 veteraania. Palveluihin käytettiin yksityistä palveluntuottajaa.

Talousarviossa on varattu määrärahaa 15 990 000,00 euroa. Lisämäärärahaa on myönnetty joulukuussa 2021 850 000,00 euroa. Pyyntö perusteluna esitettiin seuraavaa:

Kunnilta ostetut lääkäripalvelut	166 000,00
Lisähenkilökuntaa Kataja/Pihlaja	140 000,00
Lääkinnällinen kuntoutus	120 000,00

Henkilökustannusten nousu on edelliseen vuoteen verrattuna n. 510 000,00 euroa. Sosiaali- ja terveystieteiden kustannuskohtaisia menoja on vaikea hahmottaa, koska talousarvion ja tilinpäätöksen tiedoista ei selviä tavoitekohtaista toteutumaa ja saavutettua tulosta. Toimintakertomuksesta löytyy prosenttimääräisiä tietoja eri asioista, mutta ei alkuperäistä lukua, mihin verrataan.

Tarkastuslautakunnan johtopäätöksiä:

Soten laaja-alaista toimintaa kuvattu toimintakertomuksessa kattavasti. Kerronnan joukosta haastavaa löytää tietoa talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta ja niiden mittareista. Suositellaan, että talousarviossa asetetut tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi määritellyt mittarit kuvataan tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa loogisesti yhtenäistä taulukkomuotoa käyttäen.

Toimintavuotena panostettu henkilöstön hyvinvoinnin tukemiseen eri keinoin kuten osastopalaverit, yksilökehityskeskustelut, varhaisen tuen malli, työkierto ja verkkokoulutukset. Lisäksi osa-aikaistyöllä ja perhevapaan käytöllä tuettu työssä jaksamista sekä perhe-elämän yhteensovittamista.

Sivistyslautakunta

Tarkastuslautakunta on aiemmin usein huomauttanut, että sivistyslautakunta alitti talousarvionsa merkittävästi enemmän kuin tarkalta talousarvion laadinnalta voidaan odottaa. Siksi on myönteistä, että vuoden 2021 tilinpäätös poikkeaa vain vähän talousarviosta (toteumaprosentti 99,9%).

Suurimpia poikkeamia olivat tuet ja avustukset, jotka ylittyivät n. 105 000 euroa ja henkilöstömenot, jotka ylittyivät n. 160 000 euroa. Jälkimmäisistä varhaiskasvatuksen osuus oli 119 000 euroa varhaiskasvatukseen tulleiden lasten ja tarvittavien hoitajien määrän ennakoimattoman suuren kasvun vuoksi.

Koronapandemia vaikutti edelleen koko sivistystoimen toimintaan, mutta vaikutukset onnistuttiin pitämään hallinnassa varsin hyvin, eikä esim. etäopetukseen juuri tarvinnut turvautua.

Henkilökunta ja oppilaat ansaitsevat tästä tunnustuksen.

Koronarajoitukset vaikuttivat tuntuvimmin uimahallin osalta, joka rajoitusten ja putkiremontin vuoksi oli auki vain 69 päivänä. Uimaopetus voitiin silti järjestää onnistuneesti, sillä 6. luokan oppilaista 92,1% osaa uida (koko maassa 60-70%). Kuitenkin hyvän tason varmistaminen jatkossa ja kuntalaisten uimaharrastuksen tukeminen kiirehtivät uimahallin peruskorjausta.

Alakoulun remontti valmistui, ja vaikka koulutyön aloittaminen rakennuksessa viivästyi tammi-kuulle 2022, ei remontti poikkeusjärjestelyistä huolimatta oleellisesti haitannut itse koulutyötä.

Oppivelvollisuuden pidennys ja toisen asteen maksuttomuus tuli voimaan syksyllä. Silloin aloittaneiden lukiolaisten opetus tuli maksuttomaksi, minkä menovaikutus rajoittui lähinnä oppikirja- ja koulutarvikekustannuksiin.

Sivistystoimen yksiköiden uudet kehittämissuunnitelmat laadittiin vuosille 2022-2024. Tarkastuslautakunta esittää, että havainnollisuuden vuoksi tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan taulukkomuodossa siten, että kustakin tavoitteesta ilmoitetaan, onko se toteutunut kokonaan, osittain tai ei lainkaan.

Toimintakertomuksen tulisi sisältää nykyistä enemmän tilastotietoa. Vertailun mahdollistamiseksi tulisi kertomusvuoden tietojen rinnalla esittää myös edellisen vuoden vastaavat tiedot.

Kokonaisuutena sivistystoimen toiminta on ollut rajallisista resursseista huolimatta laadukasta ja tuottanut hyviä tuloksia. Tällä on suuri merkitys positiivisen kuvan luomiseksi kunnasta ja sen vetovoimaisuuden vahvistamiseksi.

Tarkastuslautakunnan johtopäätöksiä:

Tavoitteet ja toteutumet kuvattu selkeästi taulukkomuodossa sekä talousarviossa että toimintakertomuksessa. Kokonaisuutena sivistystoimen toiminta on ollut rajallisista resursseista huolimatta laadukasta ja tuottanut hyviä tuloksia.

Tekninen lautakunta

Teknisen toimialan tehtävänä on järjestää laadukkaat yhdyskuntatekniset palvelut sekä ylläpitää kunnan kiinteistöt ja toimitilat taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti, sekä edistää hyvää rakennustapaa ja terveellisen, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön toteuttamista.

Vuonna 2021 teknisten palveluiden budjetti alittui reilusti (91,50%) netto. Tekninen toimi löysi hyvin varoja oman toiminnan sisältä muuttuviin kustannuksiin, mm. putkirikkoihin. Palolaitoksen rakentaminen tuli arvioitua halvemmaksi ja rakennusvalvonnan ulkoistaminen Pudasjärven kaupungille toi myös säästöjä.

Paula-myrskyn vaikutukset teknisen toimialan toimintaan ovat olleet viime vuoden aikana merkittävät. Toiminnallisissa tavoitteissa ”varautuminen arjen poikkeustilanteisiin” tuo ylimääräisiä haasteita henkilöstön vaihtuvuuden takia. Teknisellä toimella on ollut haasteita henkilöstön vaihtumisen vuoksi, mutta niistä selvittiin v.2021. Siivoustoimen muutoksista tuli yhteydenottoja aiheesta, mutta henkilöstön kesken käytyjen palaverien jälkeen yhteydenotot loppuivat. Varautumista voidaan ennaltaehkäistä huolellisilla rekrytoinneilla, koulutuksella ja hiljaisen tiedon oikea-aikaisella siirrolla.

Sekä vesi- että kaukolämpölinjastossa on tarkasteluvuoden aikana ollut runsaasti vuotoja (yht. 8 kpl). Ne aiheuttavat keskimääräistä suuremman riskin, varsinkin talven kovilla pakkasilla, siksi linjastoja on uusittava saneeraussuunnitelman mukaisesti.

Kustannusvastaavuusperiaatteen toteutumista on syytä seurata vuosittain liikelaitosten osalta. Vesihuollon toimintavarmuutta pitää parantaa kiireellisesti varavedenottamon rakentamisella ja käyttöönotolla. Välitöntä korjaamista vaativat kohteet (kattovuodot, rikkoontuneet rummut, jne.) on syytä korjata viipymättä suurempien vahinkojen välttämiseksi.

Toimialalla on vuoden 2021 aikana laadittu yhteistyössä toimialojen ja konsulttiyhtiön kanssa kiinteistöstrategia. Kiinteistöstrategiassa on kysymys kunnan kiinteistömäärän tarkastelusta, kiinteistöjen tarpeesta kunnan toiminnalle ja kiinteistöjen kunnosta. Kiinteistöstrategiaan päätettiin tehdä yritysvaikutus selvitys, minkä jälkeen asia tulee valtuuston käsittelyyn.

Vuoden 2021 aikana on tarkasteltu myös teknisen toimialan sopimushallinnan prosesseja ja samalla toimialaa koskevat sopimukset on viety sähköiseen ClouDia-tiedonhallintajärjestelmään.

Tarkastuslautakunnan johtopäätöksiä:

Suositellaan toiminnallisten tavoitteiden ja tulosten kuvaamiseen yhtenäistä muotoa; että talousarviossa asetetut tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi määritellyt mittarit kuvataan tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa loogisesti yhtenäistä mallimuotoa käyttäen.

Tytäryhteisöt

Kuntalain mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Tytäryhteisöjen tulee raportoida toiminnastaan ja taloudestaan valtuustolle annettujen aikataulujen mukaisesti.

Kiinteistö Oy Siikataival

Yhtiö omistaa ja hallitsee Taivalkoskella kiinteistöjä, joissa on yhteensä 229 huoneistoa tai 22 vuokranmääräytymisyksikköä. Vuoden 2021 talousarviossa yhtiölle on asetettu tavoitteeksi, että yhtiön talous on tasapainossa, ja että huoneistojen tarkistukset jatkuvat kiinteistöittäin, ja kunnostuksia toteutetaan asiakasvaihdon yhteydessä.

Kiinteistöille ja huoneistoille on tehty pintakorjauksia ja kuntoarvion mukaisia vuosittaisia korjauksia. Asuntojen käyttöaste oli vuoden 2021 lopussa 97,8 %. Tilikauden tulos oli -14 537.

KOY Siikataival	2018	2019	2020	2121
liikevaihto	1318520	1337297	13047902	1375572
liikevaihto (-tappio)	391703	365081	378949	532001
Tilikauden tulos	-124747	-7374	-20448	-14537
Oma pääoma	1326782	1319408	1298960	-1284423
vieras pääoma	4071583	3572827	3235289	-2924249

Kiinteistö Oy Koillismaakeskus

Yhtiö omistaa monitoimirakennuksen, jossa sijaitsevat hotelli- ja ravintolatilat sekä alakerrassa uima-allastilat. Yhtiöjärjestyksen ja osakepääoman omistuksen nojalla tiloja hallitsee Taivalkosken kunta. Kunta on vuokrannut hotelli- ja ravintolatilat yksityiselle yrittäjälle. Vuoden 2021 talousarviossa yhtiölle on asetettu tavoitteeksi yhtiön isännöinnin päivittäminen ja uimahallin remontin hankesuunnittelu. Yhtiön talouden tunnusluvut puuttuvat vuoden 2021 talousarviosta.

Yhtiön tiloissa on tehty vuosittain vuosihuolto- ja kunnostustöitä kiinteistön kunnon ylläpitämiseksi. Vuoden 2021 aikana tehtiin vanhalle osalle käyttövesiputkiston uusinta ja pientä pintaremonttia. Yhtiö on ottanut vuoden 2021 aikana Taivalkosken kunnan takaamana lainaa 300000 € korjaustöitä varten. Yhtiön tilikauden tulos oli -7293.

KOY Koillismaakeskus	2018	2019	2020	2121
liikevaihto	193548	204032	201613	193548
liikevaihto (-tappio)	44	270	13813	-6840
Tilikauden tulos	1	1	10	-7293
Oma pääoma	2169401	2169401	2169412	2162119
vieras pääoma	29258	35761	20165	246415

Taivalkosken Kyläverkot Oy

Yhtiö on Taivalkosken kunnan 100 % omistama tytäryhtiö. Se on perustettu vuonna 2013, ja on osa laajempaa Taivalkosken kunnan ja Pudasjärven kaupungin yhteistä valokuiturakentamisen kokonaisuutta. Yhtiö on huolehtinut Taivalkosken kunnan alueella valokuituverkon tilaaja-liittymien rakentamisesta vuosina 2014-2017, jota hallinnoi Kairan Kuitu Oy. Yhtiön liikevaihto muodostuu sopimuksen mukaisista verkkomaksuista. Tulopohja on tasainen ja tuloilla katetaan yhtiön menot. Positiivisella tuloksella vähennetään vuosittain yhtiön negatiivista omaa pääomaa. Vuoden 2021 talousarviossa yhtiölle on asetettu tavoitteeksi, että yhtiö kattaa liiketoiminnasta aiheutuvat kustannukset valokuituverkon käytöstä saatavilla verkkomaksuilla. Yhtiön tilikauden tulos oli 43530 €.

Taivalkosken Kyläverkot Oy	2018	2019	2020	2121
liikevaihto	38000	101000	123000	123387
liikevaihto (-tappio)	-15605	49195	71915	71990
Tilikauden tulos	-63367	18111	42101	43530
Oma pääoma	-322511	-304400	-262299	-218769
vieras pääoma	1822409	1717720	1644015	1575017

Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit

Yhtiö omistaa ja hallitsee kiinteistön rakennuksineen. Tilat on vuokrattu konepajatoimintaan. Kunnan omistusosuus yhtiöstä on 84,02 % (Telatek Works Oy n. 16 %). Vuoden 2021 talousarviossa yhtiölle on asetettu tavoitteeksi toimia siten, että yhtiö voi tarjota vuokralaiselleen toimivat, turvalliset ja kohtuuhintaiset toimitilat. Investointi- ja korjaustarpeet tulevat olemaan suuria toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Vuonna 2021 käynnistetty energiatehokkuushanke valmistui. Investoinnin nettoarvo oli 368000 euroa. Vuoden 2021 aikana on aloitettu tuotantohallin wc-tilojen saneeraus. Yhtiön tilikauden 2021 tulos oli 36249.

KOY Taivalkosken Hallit	2018	2019	2020	2121
liikevaihto	305500	325200	343 200	357 600
liikevaihto (-tappio)	53380	65634	65 769	55 489
Tilikauden tulos	41376	45384	37 710	36 249
Oma pääoma	1769885	1815269	1 852 978	1 889 227
vieras pääoma	1190996	1432031	1 727 178	1 569 506

Tarkastuslautakunnan johtopäätöksiä:

Tytäryhtiöille tulee asettaa vuosittain toiminnalliset tavoitteet, joita arvioidaan tilinpäätöksessä.

Toiminnan suunnitelmallisuuteen kiinnitettävä huomiota.

Yhteenveto arvioinnin havainnoista

Talousarvion ja tilinpäätöksen toimintakertomuksessa tavoitteita, toteutumaa ja mittareita kuvattu monenlaisin tavoin tai ei kuvattu ollenkaan, minkä pohjalta tietoja ja tavoitteiden toteutumia on vaikea tai mahdotonta arvioida. Jatkossa talousarvion ja toimintakertomuksen valmistelussa tulee varmistaa, että tavoitteet ja toteutumiseen liittyvät mittarit on kuvattu johdonmukaisesti.

Kuntastrategia, säännöt ja ohjeet joiltakin osin monen vuoden takaisia ja vaativat päivittämistä.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa tulee kiinnittää huomiota talousarvion noudattamiseen ja muuttamiseen ajantasaisesti toiminnan ja talouden ja määrärahatarpeiden ja tuloarvioiden muuttuessa.

Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta toteaa, että valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa ovat toteutuneet ja toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

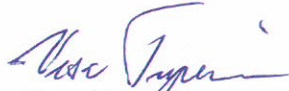
Tämän kertomuksen annamme Taivalkosken kunnanvaltuustolle Kuntalain 121 §:n mukaisena arviona valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2021.

Taivalkoskella 6.6.2022

Taivalkosken kunnan tarkastuslautakunta

Pasi Kivimäki
puheenjohtaja

Vesa Turpeinen
varapuheenjohtaja

Tuula Pytty

Osmo Buller

Outi Tiihonen